

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
WE WŁOCŁAWKU**

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
Powiatu Włocławskiego w 2023 roku**

Włocławek, luty 2024

Spis treści		
1.	Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń	3
2.	Stan sanitarny placówek ochrony zdrowia	8
3.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	10
4.	Stan sanitarny kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli	11
5.	Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi	12
6.	Środowisko pracy i choroby zawodowe	15
7.	Środki zastępcze („dopalacze”)	17
8.	Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży	17
9.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	20
10.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	21
11.	Promocja zdrowia	23
12.	Oddział Laboratoryjny	25
13.	Wnioski	27

W 2023 roku pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej we Włocławku na terenie miasta Włocławka i Powiatu Włocławskiego przeprowadzili łącznie 3631 kontrole i wizytacji. Były to kontrole i wizytacje wynikające z bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W roku 2023 Oddział Laboratoryjny wykonał łącznie 11722 badań; w tym 9213 badań próbek materiału biologicznego ludzkiego oraz 1372 badań próbek wody, 900 badań próbek żywności oraz 237 badań środowiska pracy.

1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń

W ramach systemu nadzoru epidemiologicznego gromadzono i analizowano informacje o zachorowaniach, zakażeniach, biologicznych czynnikach chorobotwórczych, zgonach oraz ogniskach epidemicznych, w tym związanych z opieką zdrowotną. W omawianym okresie nie przywleczono na teren naszego powiatu chorób wysoce zakaźnych, takich jak: dżuma, cholera, malaria, wąglik, poliomyelitis, gorączki krwotoczne.

*Wybrane choroby zakaźne w Powiecie Włocławskim i Mieście Włocławek w latach 2021-2023
Liczba zachorowań i zapadalność na 100 tys. mieszkańców*

Lp.	Jednostka chorobowa	2021				2022				2023			
		Zachorowania		Zapadalność		Zachorowania		Zapadalność		Zachorowania		Zapadalność	
		Miasto	Powiat	Miasto	Powiat	Miasto	Powiat	Miasto	Powiat	Miasto	Powiat	Miasto	Powiat
1	Płonica (szkarlatyna)	4	3	3,72	3,52	20	19	18,57	22,25	22	39	21,69	47,35
2	Odra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1,22
4	Ospa wietrzna	98	183	90,96	214,24	510	408	473,34	477,64	897	633	884,18	768,54
5	Krzusiec	0	0	0	0	2	0	1,86	0	7	2	6,90	2,43
6	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	0	0,93	0	2	3	1,86	3,52	0	1	0	1,22
7	Wirusowe zapalenie wątroby – ogółem	1	0	0,93	0	2	2	1,86	2,35	23	13	22,67	15,78
8	Wirusowe zapalenie wątroby – typu A	0	0	0	0	0	1	0	1,17	0	0	0	0
9	Wirusowe zapalenie wątroby – typu B	1	0	0,93	0	1	1	0,93	1,17	16	13	15,78	15,78
10	Wirusowe zapalenie wątroby – typu C	0	0	0	0	1	0	0,93	0	7	0	6,90	0
11	Bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe – ogółem	112	90	103,95	105,36	102	85	94,67	99,51	104	67	102,51	81,35
12	Bakteryjne zatrucia pokarmowe – Salmonelozy	15	9	13,93	10,54	6	7	5,57	8,2	27	16	26,62	19,43
13	Inne Salmonelozy (zakażenia pozajelitowe)	1	0	0,93	0	1	0	0,93	0	2	4	1,98	4,86
14	Wirusowe zakażenia jelitowe – ogółem	45	40	41,76	46,83	136	97	126,22	113,55	45	35	44,36	42,49
15	Borelioza	30	23	27,85	26,93	10	18	9,29	21,08	18	25	17,75	30,36

16	Nowo wykryte zakażenie HIV	3	1	2,79	1,17	9	0	8,36	0	5	1	4,93	1,22
17	AIDS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Grypa – ogółem (przypadki potwierdzone)	0	0	0	0	0	2	0	2,35	6	13	5,92	15,79
19	Gruźlica	9	6	8,36	7,03	15	3	13,92	3,51	15	6	14,79	7,28

W 2023 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włocławku zgłoszono 2132 przypadki chorób zakaźnych i zakażeń (w 2022 roku – 5101 przypadków), które podlegały obowiązkowi zgłaszania. Z powodu zgłoszonych chorób hospitalizowano 227 osób. Odnotowano 25 zgonów, których przyczyną były choroby zakaźne. Najczęstszą przyczyną zgonów były posocznice (44%). Podobnie jak w latach wcześniejszych najczęściej zejść śmiertelnych (88%) odnotowano u osób w wieku powyżej 60 lat.

Kontynuowano działania związane z monitorowaniem sytuacji epidemiologicznej zakażeń SARS-CoV-2. Ogólna liczba przypadków była niższa niż w 2022 roku. W okresie sprawozdawczym na terenie powiatu odnotowano 861 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (w 2022 roku – 4129). Zarejestrowano 4 ogniska epidemiczne, które wystąpiły w placówkach opieki długoterminowej.

Monitorowano sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń oraz prowadzono nadzór nad osobami przebywającymi w obiektach przeznaczonych do zakwaterowania dla cudzoziemców oraz realizacją szczepień ochronnych u dzieci i osób dorosłych, przebywających na terenie Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia publicznego związanym z wystąpieniem zachorowań na ospę małą, monitorowano sytuację epidemiologiczną w tym zakresie. Przypadki podejrzenia zachorowania na ospę małą (powzięte na podstawie stwierdzonych objawów oraz przesłanek epidemiologicznych, po rozważeniu innych prawdopodobnych przyczyn obrazu klinicznego) podlegają niezwłocznemu zgłoszeniu przez lekarza do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby, u której powzięto podejrzenie lub rozpoznano zakażenie/zachorowanie. Nie zgłoszono osób podejrzanych o zakażenie lub zachorowanie na ospę małą.

Wybrane choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych

Choroby zakaźne objęte programem szczepień ochronnych podlegają szczególnemu nadzorowi epidemiologicznemu z uwagi na wciąż realne zagrożenie, zwłaszcza dla dzieci oraz działania ruchów antyszczepionkowych. Szczepienia są najlepszą formą profilaktyki chorób zakaźnych i prowadzone są zgodnie z opracowywanym co roku Programem Szczepień Ochronnych. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych, którym zapobiega się za pomocą szczepień ochronnych zależna jest od poziomu ich realizacji. Wysoki odsetek zaszczepionych osób (co najmniej 95%) zapewnia odporność populacyjną, która zapobiega epidemicznemu szerzeniu się chorób oraz chroni przed zachorowaniem również osoby nieuodpornione.

W 2023 roku z grupy tych chorób nie wystąpiły zachorowania na odrę, tężec, poliomyelitis i błonicę.

Spośród chorób zakaźnych objętych rutynowym nadzorem epidemiologicznym, ospa wietrzna należy do grupy chorób najczęściej występujących. W przypadku ospy wietrznej obserwowane jest zjawisko zmienności okresowej występowania tej choroby. Zgłoszono 633 zachorowania (w 2022 roku – 408 zachorowań). Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej 0-14 lat – 95% ogółu zachorowań. Szczepienia ochronne przeciw ospie wietrznej nadal obejmują tylko osoby z grup ryzyka.

W przypadku krztuśca, świnki i różyczki od lat obserwujemy niewielką liczbę zachorowań.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe wywołane przez biologiczne czynniki chorobotwórcze

Choroby przenoszone drogą pokarmową to grupa jednostek chorobowych różniących się zarówno wywołującymi je patogenami jak i objawami klinicznymi, a ich wspólną cechą jest droga zakażenia. Występowanie ich związane jest z warunkami higieny przygotowywania i spożywania potraw w środowisku domowym oraz utrzymywaniem właściwego stanu sanitarno-higienicznego obiektów produkcji i obrotu żywnością oraz zakładów żywienia zbiorowego.

W 2023 roku, podobnie jak w ubiegłych latach nie rejestrowano przypadków zatruc grzybami, włośnicy i czerwonki bakteryjnej; nie odnotowano również ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową.

W okresie sprawozdawczym zgłoszono 67 przypadków *bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych* (w 2022 roku – 85 przypadków); we wszystkich przypadkach ustalono czynnik etiologiczny: *Salmonella*, *Campylobacter*, *Yersinia*, *Clostridioides difficile*.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęstszą przyczyną zarejestrowanych *bakteryjnych zatruc pokarmowych* były pałeczki *Salmonella* – zarejestrowano 16 przypadków (w 2022 roku – 7 przypadków). Nośnikiem zatruc pokarmowych były najczęściej potrawy z jaj lub dodatkiem surowych jaj oraz mięso, wędliny, potrawy mięsne.

Wśród czynników etiologicznych *innych bakteryjnych zakażeń jelitowych* tak jak w poprzednich latach dominowały laseczki *Clostridioides difficile*, które stanowiły 95% ogółu tych zakażeń. Były one przyczyną 45 przypadków zakażeń jelitowych (w 2022 roku – 74 przypadków). Większość zachorowań wystąpiła wśród osób w wieku powyżej 60 lat obciążonych przewlekłymi chorobami i poddawanych antybiotykoterapii.

Zgłoszono 35 przypadków *wirusowych zakażeń jelitowych* (w 2022 roku – 97 przypadków). Najwięcej zgłoszonych przypadków dotyczyło zakażeń wywołanych przez norowirusy – 46%.

W analizowanym okresie zarejestrowano 1 przypadek zatrucia jadem kiełbasianym. Nie ustalono nośnika/źródła zakażenia.

Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek

W 2023 roku zarejestrowano większą liczbę nowo rozpoznanych przypadków wirusowych zapaleń wątroby. Zarejestrowano 13 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B (w 2022 roku – 1). Nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu C i o etiologii mieszanej B+C. Zarejestrowano 1 nowo wykryte zakażenie HIV.

Choroby inwazyjne

W 2023 roku odnotowano 6 przypadków *inwazyjnej choroby pneumokokowej* (w 2022 roku – 9 przypadków), które miały postać: u 1 osoby zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, u 2 posocznicy, a u 3 osób posocznicy i zapalenia płuc. Wszystkie zachorowania zakończyły się wyzdrowieniem.

Podobnie jak w ubiegłych latach dominującą postacią kliniczną inwazyjnych zakażeń wywołanych przez paciorkowce ropotwórcze – *Streptococcus pyogenes* była róża (stanowiła 80% wszystkich przypadków). Zgłoszono 16 zachorowań (w 2022 roku – 8 zachorowań); 75% ogółu zachorowań dotyczyło osób w wieku powyżej 50 lat. Inną postacią inwazyjnych zakażeń wywołanych tym patogenem była posocznica – zgłoszono 4 przypadki.

Oprócz postaci inwazyjnej zakażeń wywołanych przez paciorkowce ropotwórcze, zarejestrowano 39 przypadków *plonicy* (w 2022 roku – 19 przypadków). Większość zachorowań wystąpiła u dzieci do lat 14 (87%).

W analizowanym okresie zgłoszono 3 przypadki zakażenia wywołanego przez meningokoki (w 2022 roku – 1 przypadek) i 1 przypadek zakażenia wywołanego przez *Haemophilus influenzae*.

Neuroinfekcje

Od wielu lat liczba przypadków infekcyjnych chorób ośrodkowego układu nerwowego utrzymuje się na niskim poziomie. W 2023 roku zarejestrowano 3 przypadki neuroinfekcji (w 2022 roku – 4 przypadki), które wystąpiły pod postacią zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych: 2 o etiologii bakteryjnej, a w 1 przypadku nie określono czynnika etiologicznego. Wszystkie zachorowania zakończyły się wyzdrowieniem.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Kleszcze to pajęczaki szczególnie niebezpieczne ze względu na przenoszone patogeny m.in. wirusy zapalenia mózgu i opon mózgowych oraz bakterie wywołujące boreliozę. Na nadzorowanym terenie wystąpiły tylko zachorowania na *boreliozę*. Zarejestrowano 25 przypadków tej choroby (w 2022 roku – 18 przypadków);

4 osoby hospitalizowano. U 23 chorych rozpoznano wczesną skórą postać choroby z charakterystyczną zmianą skórą typu rumień wędrujący, u 2 wystąpiły późne objawy: ze strony układu nerwowego i ze strony układu kostno-stawowego.

Od kilku lat obserwowany jest trend rozpoznawania i rejestrowania przypadków boreliozy przez cały rok, szczyt zachorowań przypada jednak na miesiące letnie i wczesnojesienne.

Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciwko tej chorobie, duże znaczenie w profilaktyce mają działania zapobiegawcze polegające na stosowaniu zabezpieczeń chroniących przed kleszczami (odzież chroniąca przed ekspozycją na kleszcze, środki odstraszające – repelenty).

Gruźlica

W 2023 roku zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na gruźlicę (w 2022 roku – 3 przypadki); 4 nowe zachorowania i 2 wznovy; w 1 przypadku choroba zakończyła się zgonem. We wszystkich przypadkach rozpoznano gruźlicę płuc. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. Zgłoszono 5 dodatkich wyników badań mikrobiologicznych potwierdzających zachorowania. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani, poddani leczeniu i pozostają pod opieką lekarzy specjalistów. 7 osób pozostających w bliskim kontakcie z chorymi prątkującymi objęto nadzorem epidemiologicznym oraz opieką lekarską (poddane zostały badaniom klinicznym i diagnostycznym). Nie odnotowano zachorowań w ogniskach.

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2023 roku zarejestrowano 3 przypadki chorób przenoszonych drogą płciową: 2 przypadki kiły i 1 przypadek innych chorób wywołanych przez Chlamydie (w 2022 roku – 1 przypadek kiły).

Grypa i zachorowania grypopodobne

W związku ze zmianami w raportowaniu grypy do końca czerwca zgłoszeniu podlegały przypadki grypy rozpoznawane klinicznie i/lub laboratoryjnie oraz wszystkie rozpoznane klinicznie zachorowania grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych. Zgłoszono ogółem 3577 przypadków, w tym 1793 (50%) dzieci do lat 14.

Od 1 lipca 2023 r. zgłoszeniu do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego podlegały zachorowania potwierdzone dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań laboratoryjnych mających na celu izolację wirusa grypy lub wykrycie kwasu nukleinowego wirusa grypy. W tym trybie zgłoszono 221 przypadków grypy (w tym 13 przypadków potwierdzonych badaniem molekularnym), w tym 135 (61%) dzieci do lat 14. Z powodu grypy zmarły 2 osoby w wieku powyżej 65 lat.

Celem ograniczenia liczby zachorowań oraz powikłań spowodowanych przez wirusy grypy, niezbędnym jest promowanie wszelkich działań zmierzających do zapobiegania zachorowaniom poprzez upowszechnianie idei szczepień ochronnych oraz przestrzegania zasad zdrowego stylu życia. Szczepienia ochronne to najskuteczniejsza metoda zapobiegania grypie i jej groźnym powikłaniom.

Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne to najskuteczniejsza forma profilaktyki w walce z niebezpiecznymi, często zagrażającymi życiu chorobami zakaźnymi. Rezygnacja ze szczepień ochronnych ma wymiar zarówno zdrowotny, wynikający z utraty zdrowia, jak i ekonomiczny, którego skutki odczuwa całe społeczeństwo.

W roku sprawozdawczym szczepienia ochronne realizowano zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych obowiązującym w 2023 roku oraz ze schematem obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży, będącym załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Oceny realizacji Programu Szczepień Ochronnych dokonano w oparciu o analizę danych uzyskanych z rocznych sprawozdań z wykonania szczepień ochronnych przekazanych przez świadczeniodawców prowadzących szczepienia ochronne w Powiecie Włocławskim.

Stan wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych w 1 oraz 2 roku życia utrzymał się na zbliżonym poziomie do roku ubiegłego. Obowiązkowe szczepienia ochronne w grupach dzieci i młodzieży szkolnej realizowane były na poziomie wyższym w stosunku do 2022 roku.

Obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży finansowane z budżetu Ministra Zdrowia prowadzone były przez 23 świadczeniodawców sprawujących podstawową opiekę zdrowotną. Szczepieniami objęto 13390 osób – dzieci i młodzież do lat 19.

Szczepienia obowiązkowe w grupie dzieci i młodzieży szkolnej

Szczepienia przeciwko	Wiek osoby objętej obowiązkiem szczepienia	2022	2023
		Miasto i powiat	Miasto i powiat
Gruźlicy	1. rok życia	98,7	98,6
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	1. rok życia	88,1	86,3
Rotawirusom	1. rok życia	63,5	59,8
Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu b	1. rok życia	48,4	49,0
Streptococcus pneumoniae	1. rok życia	57,0	57,3
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	2. rok życia	98,5	99,1
Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu b	2. rok życia	97,7	95,8
Streptococcus pneumoniae	2. rok życia	97,3	97,8
Odrze, śwince, różyczce	2. rok życia	75,8	77,3
Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis	6. rok życia	75,7	77,7
Odrze, śwince, różyczce	6. rok życia	72,6	76,0
Błonicy, tężcowi, krztuścowi	14. rok życia	83,5	85,1
Błonicy, tężcowi	19. rok życia	83,3	83,8

Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przestankami klinicznymi lub epidemiologicznymi oraz szczepienia zalecane

Szczepienia przeciwko	2021	2022	2023
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	418	427	468
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu A	19	38	69
Grypie	7544	7394	7603
Durowi brzuszному	22	45	67
Ospie wietrznej	378	494	467
Streptococcus pneumoniae	322	241	198
Kleszczowemu zapaleniu mózgu	164	144	270
Neisseria meningitidis	296	294	303
Zakażeniu wirusem brodawczaka ludzkiego	215	223	430

W 2023 roku samorząd Gminy Lubanie kontynuował realizację programu dotyczącego profilaktyki zakażeń pneumokokowych (dla swoich mieszkańców).

W II półroczu 2023 r. rozpoczęto realizację szczepień przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV, zgodnego z założeniami i celami Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV skierowany był do dziewcząt i chłopców z roczników 2010 oraz 2011. W Powiecie Włocławskim do ww. programu przystąpiło 6 przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

W roku sprawozdawczym nie zgłoszono przypadku niepożądanego odczynu poszczepiennego (w 2022 roku – 3).

W celu utrzymania immunogenności szczepionek prowadzono nadzór nad przechowywaniem, dystrybucją i transportem szczepionek w zakresie zachowania oraz monitorowania łańcucha chłodniczego. W analizowanym okresie nie stwierdzono zmian w zakresie warunków i zasad przechowywania szczepionek u świadczeniodawców. Na 23 nadzorowane punkty szczepień, 19 wyposażonych jest w elektroniczne systemy całodobowego monitorowania temperatury.

Niekorzystne dla realizacji szczepień ochronnych są działania ruchów antyszczepionkowych, mające wpływ na decyzje rodziców dotyczące szczepień. W 2023 roku od obowiązku wykonania szczepień ochronnych uchylało się 29 osób, co skutkowało niezaszczepieniem 26 dzieci. W roku sprawozdawczym zgłoszono 7 nowych osób uchylających się od wykonania obowiązku szczepień (w 2022 roku – 4). Sześcioro rodziców uchylających się od wykonania szczepień ochronnych zrealizowało ten obowiązek wobec swoich dzieci, co skutkowało zaszczepieniem czworga dzieci.

2. Stan sanitarny placówek ochrony zdrowia

1. Ocena stanu sanitarnego pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą.

W roku 2023 na terenie Powiatu Włocławskiego nadzorem objęto 47 obiektów należących do podmiotów leczniczych oraz 36 praktyk zawodowych (lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i fizjoterapeutów). Skontrolowano 33 obiekty należące do podmiotów leczniczych oraz 1 praktykę zawodową.

Do podmiotów leczniczych zlokalizowanych na terenie powiatu włocławskiego należą: szpital uzdrowiskowy, sanatorium, zakład opiekuńczo-leczniczy, ośrodek terapii uzależnień, przychodnie, zakłady rehabilitacji leczniczej. Stan sanitarny większości skontrolowanych obiektów oceniono jako dobry.

W roku 2023 nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz technicznych stwierdzono w 2 obiektach udzielających świadczeń zdrowotnych: w obiekcie sanatoryjnym oraz w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Gminy Lubraniec w Lubrańcu. W sanatorium uzdrowiskowym stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno-technicznym niektórych pomieszczeń, a w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Gminy Lubraniec w Lubrańcu stwierdzono m.in.: brudne ściany z odpryskami tynku i farby w pomieszczeniach przychodni, brak ciepłej wody w pomieszczeniu gospodarczym do przechowywania odpadów medycznych oraz niewłaściwe pokrycie krzeseł w poczekalni dla pacjentów, uniemożliwiające ich mycie oraz dezynfekcję. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wobec zarządzających obiektami wydano decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości z terminami wykonania w 2024 roku.

Pomieszczenia pozostałych obiektów należących do podmiotów leczniczych spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, odpowiednio do rodzaju wykonywanej działalności leczniczej oraz zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych.

W roku sprawozdawczym, postępowanie z bielizną czystą i brudną w obiektach należących do podmiotów leczniczych oceniono jako właściwe. W obiektach wykonujących świadczenia zdrowotne ambulatoryjnie stosowana jest przede wszystkim bielizna jednorazowego użytku. Natomiast w podmiotach stacjonarnych i całodobowych, stosowana jest bielizna jednorazowa, a także wielokrotnego użytku. Czysta bielizna składowana jest w wydzielonych magazynach lub w zamkniętych szafach, natomiast brudna umieszczana jest w koszach lub w workach znajdujących się w brudownikach. Pranie brudnej bielizny zlecane jest pralniom zewnętrznym lub prana jest we własnych pralniach, mieszczących się na terenie placówek. Odzież ochronną personel podmiotów medycznych najczęściej pierze we własnym zakresie.

Podczas udzielania świadczeń zdrowotnych, w obiektach powstają odpady medyczne, które zbierane są selektywnie w miejscach ich powstawania, ostre do plastikowych pojemników jednorazowych, odpornych na przekłucie lub przecięcie, pozostałe do worków foliowych, odpowiedniego koloru, umieszczonych w pojemnikach pedałowych lub na stelażach. Odpady te są właściwie klasyfikowane, pojemniki i worki są odpowiednio oznakowane. W większości placówek gromadzone w urządzeniach chłodniczych znajdujących się w pomieszczeniach porządkowych. Wszystkie podmioty posiadają aktualne umowy ze specjalistycznymi firmami na odbiór i transport odpadów medycznych do miejsca ich unieszkodliwienia poprzez spalanie, z zastosowaniem zasady bliskości, dotyczącej unieszkodliwiania odpadów medycznych na obszarze województwa, w którym zostały wytworzone. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

W skontrolowanych obiektach, w których wykonywana jest działalność lecznicza opracowane są oraz wdrożone, stosowane i aktualizowane procedury sanitarno-higieniczne, w tym postępowania z bielizną czystą i brudną, postępowania z odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów medycznych oraz utrzymania czystości pomieszczeń, sprzętu i urządzeń. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W obiektach, w których zamontowana jest klimatyzacja, okresowe przeglądy i konserwacje urządzeń klimatyzacyjnych oraz wentylacyjnych wykonywane są na bieżąco. Placówki posiadają dokumentację potwierdzającą wykonywanie tych czynności z częstotliwością zgodną z przepisami.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą sprzątaniami zajmują się najczęściej osoby zatrudnione w placówkach. W obiektach wydzielone są pomieszczenia służące do przechowywania sprzętu stosowanego do utrzymania czystości, środków czystości oraz preparatów myjąco-dezynfekcyjnych, wyposażone w zlewy porządkowe. W skontrolowanych obiektach bieżąca czystość i porządek były zachowane, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Wszystkie nadzorowane podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych zlokalizowane na terenie powiatu włocławskiego zaopatrywane są w wodę z wodociągów gminnych zbiorowego zaopatrzenia. Wyjątek stanowią obiekty należące do „Uzdrowiska Wieniec” w Wieniecu-Zdroju, które zaopatrywane są w wodę z własnego ujęcia. Wodociągi gminne oraz wodociąg „Uzdrowiska Wieniec” dostarczają wodę odpowiadającą wymaganiom, przydatną do spożycia przez ludzi.

Wszyscy zarządzający podmiotami leczniczymi, w których udziale są świadczenia stacjonarne, całodobowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wykonali dwukrotnie w ciągu roku badania ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella sp.* W żadnej placówce nie stwierdzono skolonizowania instalacji ciepłej wody tymi bakteriami. W związku z tym uznano, że systemy instalacji wodnych są pod kontrolą i nie wymagają podejmowania przez zarządzających specjalnych działań.

2. Ocena przestrzegania zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

Ocenę bezpieczeństwa epidemiologicznego w podmiotach wykonujących działalność leczniczą na terenie Powiatu Włocławskiego opracowano w oparciu o dane z nadzoru bieżącego prowadzonego przez Sekcję Nadzoru Przeciwepidemicznego.

W związku z trwającym do końca czerwca stanem zagrożenia epidemicznego sprawdzano czy w obiektach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne przestrzegane były przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego. W podmiotach leczniczych nadal obowiązywał wzmożony reżim sanitarny, przy wejściu do obiektów i na ich terenie dostępne były dla pacjentów płyny do dezynfekcji rąk, obowiązywało zasłanianie nosa i ust przy pomocy maseczek, zachowanie dystansu społecznego.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia zakażeń związanych z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych oraz zachowania właściwych standardów higieny przeprowadzano kontrole wewnętrzne w ramach których oceniano prawidłowość i skuteczność podejmowanych działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Kontrole prowadzono zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz doraźnie w razie potrzeb. W podmiotach wdrożono i stosowano procedury higieniczno-sanitarne, które na bieżąco aktualizowano w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, aktualne wytyczne oraz potrzeby.

W większości podmiotów stosowano narzędzia i sprzęty medyczne jednorazowego użycia. W podmiotach, w których zakres świadczonych usług obejmował tylko podstawową opiekę zdrowotną, w punktach szczepień oraz gabinetach diagnostyczno-zabiegowych stosowano wyłącznie sprzęty i materiały medyczne jednorazowego użytku. W placówkach stosujących sprzęty i narzędzia wielorazowego użytku sterylizację prowadzono w urządzeniach będących na wyposażeniu tych placówek. Procesy sterylizacji prowadzono wyłącznie metodami gwarantującymi ich skuteczność, w których czynnikiem sterylizującym była para wodna. Skuteczność procesów sterylizacji systematycznie sprawdzano w ramach kontroli wewnętrznej poprzez stosowanie wskaźników chemicznych i biologicznych. Urządzenia posiadały aktualne przeglądy

techniczne, co zostało potwierdzone wpisem w paszportach tych urządzeń. Wyniki kontroli wewnętrznej dokumentowano w rejestrach i archiwizowano.

Stanowiska do higienicznego mycia rąk w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych, lekarskich i pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych były właściwie wyposażone. Zaopatrzenie w sprzęty i materiały jednorazowe, środki indywidualnej ochrony osobistej, środki dezynfekujące oraz środki czystości było wystarczające i dostosowane do potrzeb. Stosowano szeroki asortyment środków dezynfekcyjnych, dobierano je właściwie pod względem zastosowania, spektrum i czasu działania zgodnie z zaleceniami producentów.

W jednym z obiektów stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania preparatów szczepionkowych - przerwanie łańcucha chłodniczego.

3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W roku 2023 nadzorem sanitarnym, podobnie jak w latach ubiegłych, objęto 23 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zarządzane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub gminy oraz 2 wodociągi należące do podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć na potrzeby prowadzonej działalności.

Wszystkie wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz wodociągi należące do podmiotów wykorzystujących wodę z ujęć indywidualnych na nadzorowanym terenie oparte są na ujęciach głębinowych. W żadnym wodociągu nie jest prowadzone stałe chlorowanie wody.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2023 nie udzielono żadnego odstępstwa ze względu na przekroczenie jakiegokolwiek parametru istotnego dla bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, nie były również zgłaszane przez konsumentów reakcje niepożądane związane ze spożyciem wody.

Wszyscy zarządzający wodociągami na terenie Powiatu Włocławskiego w 2023 roku realizowali uzgodnione z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym we Włocławku harmonogramy pobierania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej oraz wykonywali badania jakości wody po przeprowadzonych działaniach naprawczych. Badania wykonywano w laboratoriach zewnętrznych posiadających zatwierdzony system jakości prowadzonych badań lub w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku stwierdził brak przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z 3 wodociągów: Dębniaki i Izbica Kujawska (ze względu na obecność enterokoków w liczbie kolejno 5 i 4 jtk/100 ml) i budynku wielorodzinnym w miejscowości Witoszyn Nowy 24, zaopatrywanym w wodę z wodociągu Szpetal Górny (ze względu na obecność bakterii grupy coli w liczbie 23 jtk/100 ml) oraz warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z 2 wodociągów: Grabkowo i Nakonowo (ze względu na nieprawidłowe zmiany w ogólnej liczbie mikroorganizmów w liczbie kolejno 229 i 263 jtk/1 ml).

W każdym z powyższych przypadków Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku wydawał komunikaty dla mieszkańców informujące o wprowadzonych ograniczeniach w korzystaniu z wody oraz nakazywał zarządzającym wodociągami podjęcie natychmiastowych działań naprawczych, poinformowanie odbiorców wody w sposób skuteczny o ograniczeniach w korzystaniu z niej oraz wskazanie zastępczych źródeł wody, jeżeli było to wymagane. Działania naprawcze doprowadziły do uzyskania wody o właściwej jakości, spełniającej obowiązujące wymagania mikrobiologiczne.

Skażenie mikrobiologiczne w wodociągach Izbica Kujawska oraz Dębniaki trwało 4 dni, w budynku wielorodzinnym w miejscowości Witoszyn Nowy 24 zaopatrywanym z wodociągu Szpetal Górny 6 dni, a w wodociągach Grabkowo i Nakonowo 8 dni.

W 2023 roku woda w 3 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom jakości pod względem fizykochemicznym. W wodociągach: Narty-Kłóbka, Grabkowo i Nakonowo stwierdzono jednorazowe incydentalne przekroczenia dopuszczalnej wartości manganu w zakresie 70 - 109 µg/l, przy dopuszczalnej wartości do 50 µg/l. Przeprowadzone działania naprawcze przez zarządzających wodociągami doprowadziły wodę do jakości zgodnej z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu w terminie poniżej 30 dni.

Właściciele i zarządzający wodociągami na terenie Powiatu Włocławskiego, mając na celu zapewnienie odbiorcom odpowiedniej ilości i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, prowadzili modernizacje swoich ujęć wody m.in. w Nakonowie, Dębniakach i Choceniu zamontowano nowe zbiorniki retencyjne, a na stacji uzdatniania w Dębicach wymieniono instalację wody surowej.

Nadzór nad jakością ciepłej wody w budynkach użyteczności publicznej

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego wody w budynkach, prowadził nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w obiektach, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Badania, zarówno w ramach kontroli wewnętrznej, jak i własnego planu działania, prowadzono w kierunku skolonizowania sieci wodociągowej bakteriami z rodzaju *Legionella sp.*

Badania wykonywano w obiektach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne stacjonarne, całodobowe (sanatorium, szpital uzdrowski, zakład opiekuńczo leczniczy, ośrodek terapii uzależnień) oraz placówkach oświatowych, domach pomocy społecznej, obiektach hotelarskich.

Skolonizowanie na poziomie bardzo wysokim przez bakterie z rodzaju *Legionella sp.* stwierdzono w instalacji wody ciepłej w jednym obiekcie hotelarskim na terenie powiatu włocławskiego. W próbkach wody stwierdzono obecność tych bakterii w liczbie powyżej 10000 jtk/100 ml (przy obowiązującej normie do 100 jtk/100 ml). Zarządzającego placówką zobowiązano do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych w celu doprowadzenia ciepłej wody do należytej jakości oraz do wyłączenia z użytkowania instalacji wody ciepłej. Działania naprawcze prowadzone przez właściciela obiektu doprowadziły do zmniejszenia liczby bakterii *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody, jednak do końca 2023 roku nie udało się doprowadzić jakości wody ciepłej do zgodnej z obowiązującymi przepisami. Dalsze czynności naprawcze m.in. dezynfekcja instalacji wodociągowej oraz kolejne badania zostaną wykonane, zgodnie z procedurą w roku 2024.

W pozostałych obiektach, zarówno należących do podmiotów leczniczych, jak i obiektach użyteczności publicznej, woda ciepła spełniała wymagania mikrobiologiczne, nie stwierdzono skażenia bakteriami *Legionella sp.*, w następstwie tego uznano, że systemy instalacji wodnych są pod kontrolą i nie wymagają podejmowania przez zarządzających obiektami specjalnych działań.

4. Stan sanitarny kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W sezonie letnim 2023 r. na terenie Powiatu Włocławskiego utworzono (podobnie jak w latach wcześniejszych) 5 kąpielisk: na jeziorach: Wikaryjskim, Lubieńskim, Chodeckim, Borzymowskim i Chełmca. Rady miast i gmin podjęły uchwały w sprawie określenia wykazu kąpielisk oraz określenia sezonu kąpielowego na swoim terenie. Organizatorzy w ramach kontroli wewnętrznej ustalili z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym we Włocławku harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym, systematycznie wizualnie nadzorowali wodę w kąpielisku, wykonywali badania jakości wody w trakcie sezonu kąpielowego, dokumentowali i przekazywali Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu we Włocławku wyniki badań wody oraz informowali osoby kąpiące się o jakości wody w kąpielisku.

We wszystkich kąpieliskach w czasie trwania sezonu kąpielowego 2023 woda była przydatna do kąpieli. Nie stwierdzono występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i mogących stanowić zagrożenie zdrowotne dla kąpiących się osób. W czasie trwania sezonu kąpielowego nie stwierdzono występowania sinic w nadzorowanych kąpieliskach.

Na terenie powiatu włocławskiego kąpieliska były prawidłowo oznakowane. Na tablicach informacyjnych, na stronach internetowych organizatorów i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włocławku zamieszczano aktualne informacje i komunikaty. Na kąpieliskach zapewniono możliwość korzystania z toalet, ustawiono kosze lub worki na odpady komunalne, które systematycznie opróżniano.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włocławku oraz organizatorzy kąpielisk aktualizowali na bieżąco dane umieszczane w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego, co dawało możliwość użytkownikom kąpielisk uzyskania bieżącej

informacji dotyczącej m.in. oceny przydatności wody do kąpieli, rodzaju wywieszanej flagi, temperatury wody i powietrza, informacji o infrastrukturze.

Po zakończeniu sezonu kąpielowego 2023 dla nadzorowanych kąpielisk dokonano klasyfikacji jakości wody na podstawie próbek obejmujących cztery sezony kąpielowe. Wodę w tych kąpieliskach zaklasyfikowano jako doskonałą.

5. Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi

W rejestrze zakładów prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku znajdowały się ogółem 1862 obiekty prowadzące działalność na terenie powiatu włocławskiego.

Nadzór sanitarny nad produkcją i obrotem żywnością był realizowany poprzez wykonywanie kontroli sanitarnych, podczas których dokonywano oceny m.in. stanu sanitarno-technicznego i porządkowego pomieszczeń zakładów i środków transportu, jakości żywności, surowców i składników, dokumentacji zdrowotnej zatrudnionego personelu, ciągłości łańcucha chłodniczego, kontroli warunków żywienia zbiorowego, stopnia wdrożenia zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) i systemu HACCP. Zrealizowano zaplanowane kontrole kompleksowe w obiektach żywnościowo-żywnościowych, pobór próbek do badań laboratoryjnych prowadzony był zgodnie z planem oraz zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. Ponadto przeprowadzono kontrole sanitarne na wniosek przedsiębiorców w związku z zatwierdzeniem nowo powstałych zakładów lub zmiany zakresu prowadzonej działalności, kontrole interwencyjne, kontrole akcyjne oraz kontrole związane z eksportem środków spożywczych.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowiły zakłady produkcji żywności (piekarnie, ciastkarnie, automaty do lodów, przetwórnice owocowo-warzywne, młyny, wytwórnia naturalnych wód mineralnych oraz gospodarstwa rolne). W rejestrze znajdowało się 1257 obiektów. Właściciele gospodarstw rolnych prowadzących działalność w ramach produkcji pierwotnej polegającej na uprawie zbóż, warzyw i owoców składali wnioski o wpis gospodarstw do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na terenie powiatu znajduje się 6 gospodarstw prowadzących także działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) w zakresie produkcji oleju, soków, dżemów i konfitur, octów owocowych, przetworów warzywnych, produkcji pieczywa, produkcji kiszonek. W tej grupie obiektów przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych. U producentów pierwotnych pobrano próbki warzyw do badań laboratoryjnych w kierunku pozostałości pestycydów.

Skontrolowano 2 piekarnie, w których przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Podczas kontroli kompleksowej w jednej z nich stwierdzono szereg uchybień i nieprawidłowości m.in.: nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń, i urządzeń chłodniczych, nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu. Osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze mandatu karnego. Zalecenia pokontrolne zostały w krótkim czasie usunięte, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sprawdzająca. W drugiej piekarni podczas kontroli sanitarnej stwierdzono zagrzybione ściany i odpadającą farbę, środki spożywcze po upływie terminu do spożycia, brak do wglądu dokumentacji GHP/GMP i HACCP i nieprawidłowe oznakowanie wyrobu własnego. Właściciela piekarni ukarano mandatem karnym oraz wydano decyzję nakazującą doprowadzenie zakładu do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie uchybień. W piekarniach przeprowadzono kontrole środków transportu służących do przewozu pieczywa.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli w punkcie sprzedaży lodów z automatu polegającymi na braku stosownej dokumentacji i niewdrażaniu zasad systemu HACCP, przedsiębiorcę ukarano mandatem karnym. Brakująca dokumentacja została niezwłocznie przedłożona.

W zakładach zajmujących się sprzedażą środków spożywczych (sklepy, hurtownie, kioski, punkty sprzedaży, obiekty ruchome i tymczasowe, targowiska) przeprowadzono 88 kontroli, w ewidencji znajdowały się 362 zakłady. W związku z uruchomieniem nowych sklepów wydano 21 decyzji zatwierdzających. Powstały nowe markety sieci DINO, Stokrotka i Biedronka oraz sklepy sieci Żabka.

W trakcie wykonywania czynności kontrolnych w sklepach stwierdzano nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i sprzętu, środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia, bez etykiet, brak do wglądu dokumentacji zdrowotnej dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, brak do wglądu na bieżąco prowadzonych zapisów wynikających z opracowanej instrukcji GHP i systemu HACCP. Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości osoby odpowiedzialne zostały ukarane grzywnami w drodze mandatów karnych. Nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 1850 zł. Większość nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli sanitarnych przedsiębiorcy usuwali w ustalonych krótkich terminach przed wydaniem decyzji administracyjnych nakazujących, co potwierdzały przeprowadzone kontrole sprawdzające. Wydano 4 decyzji administracyjne nakazujące doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów, podłóg oraz wyposażenia, przedstawienia do wglądu dokumentacji GHP i HACCP i stosownych zapisów z nich wynikających, umowy na odbiór odpadów komunalnych, orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych. Przeprowadzono kontrolę w jednym ruchomym punkcie sprzedaży – stwierdzono wprowadzanie do obrotu żywności przeterminowanej, na osobę odpowiedzialną nałożono mandat karny.

W związku z wystąpieniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) prowadzono nadzór nad sprzedażą mięsa. Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na możliwość wystąpienia nielegalnej sprzedaży mięsa oraz produktów z mięsa wieprzowego lub dzików pochodzących z terenów na których wystąpił afrykański pomór świń. Przeprowadzono kontrole dotyczące identyfikacji produktów mięsnych i zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym nadzorem objęto 226 obiektów zakładów żywienia zbiorowego (zakłady gastronomiczne, stołówki i punkty wydawania posiłków w szkołach, przedszkolach, żłobkach, domach opieki społecznej, domach dziecka i inne zakłady). Przeprowadzono 61 kontroli sanitarnych.

W jednym z zakładów małej gastronomii podczas przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono brak ciepłej bieżącej wody przy umywalce do mycia rąk w toalecie dla personelu i surowe niemyte warzywa, co stwarzało ryzyko zanieczyszczeń wewnętrznych, nieprawidłowe przechowywanie poza urządzeniem chłodniczym sosów dodawanych do potraw oraz poszatkowanych warzyw, nieoznakowane środki spożywcze, brak opracowanego szczegółowego wykazu składników serwowanych potraw. Za stwierdzone nieprawidłowości osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze mandatu karnego. Strona w trakcie kontroli natychmiast wycofała z produkcji niemyte warzywa i nieoznakowaną żywność oraz przedstawiła opracowaną dokumentację, natomiast w sprawie zapewnienia bieżącej ciepłej wody i prawidłowego przechowywania sosów i warzyw wydano decyzję nakazującą z określeniem terminu wykonania obowiązków. Przedsiębiorca nie wywiązał się z powyższych obowiązków, wobec czego wydano postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązków określonych w decyzji oraz tytuł wykonawczy stosowany w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym.

W ramach bieżącego nadzoru nad obiektami sezonowymi przeprowadzono kontrolę sanitarną w sezonowym punkcie małej gastronomii ze sklepem spożywczym nad jeziorem. Podczas kontroli stwierdzono prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku zatwierdzającej zakład – rozszerzenie produkcji o produkcję potraw od surowca, z użyciem świeżych warzyw, niezdezynfekowanych jaj surowych, surowych ryb i surowego mięsa oraz m.in.: nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń zakładu i urządzeń, brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk, brak do wglądu aktualnego orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika, brak do wglądu procedur w zakresie zabezpieczenia obiektu przed dostępem szkodników. Za stwierdzone uchybienia sanitarne, prowadzącego działalność ukarano grzywną w drodze mandatu karnego. Kontrola sprawdzająca przeprowadzona w obiekcie potwierdziła usunięcie uchybień. W związku z rozszerzeniem zakresu prowadzonej działalności gastronomicznej o produkcję potraw na bazie surowca, nie mając do tego odpowiednich warunków sanitarno-technicznych do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy przekazano wnioski o nałożenie kary pieniężnej wobec przedsiębiorcy.

W sezonowym zakładzie małej gastronomii nad jeziorem podczas kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarny obiektu, świeże warzywa, pomimo braku zapewnionych warunków do ich mycia i obierania warzyw, brak ciepłej bieżącej wody przy umywalce do mycia rąk, środki spożywcze po upływie daty

minimalnej trwałości, brak do wglądu obowiązkowej dokumentacji. Za stwierdzone nieprawidłowości osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze mandatu karnego. Część wydanych zaleceń strona wykonała przed wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej, natomiast w sprawie doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego oraz zapewnienia bieżącej ciepłej wody wydano decyzję nakazującą z określeniem terminu wykonania obowiązków.

W związku z otrzymaną informacją dot. prowadzenia działalności w mobilnym punkcie sprzedaży lodów należącym do przedsiębiorcy z powiatu włocławskiego, wezwano stronę do złożenia wyjaśnień w powyższej sprawie. Podczas przesłuchania przedsiębiorcy uzyskano informację, że prowadzona działalność w ruchomym zakładzie małej gastronomii zlokalizowanym w samochodzie została rozszerzona o produkcję lodów tajskich bez zatwierdzenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku. W związku z powyższym przygotowano wniosek o nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu. W zakładzie przeprowadzono kontrolę sanitarną, podczas której stwierdzono, że zakład spełnia podstawowe wymagania higieniczno-zdrowotne i wydano decyzję zatwierdzającą.

Szczegółowe dane dotyczące liczby obiektów, przeprowadzonych kontroli i liczby nałożonych mandatów w powiecie włocławskim w zależności od rodzaju obiektów podano w tabeli poniżej.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba decyzji administracyjnych nakazujących, zmieniających	Liczba pobranych próbek	Liczba mandatów/kwotę w zł
Produkcja żywności	1257	46	3	27	3/300
Obrót żywnością	362	88	7	5	13/2250
Żywnienie zbiorowe	226	61	5	0	8/2400
Obiekty produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	17	0	0	0	0
Razem	1862	195	15	32	24/4950 zł

Import i eksport

Zakład produkcji wyrobów cukierniczych eksportował swoje wyroby m.in. słomkę ptysiową, groszek ptysiowy, ptysie i beziki do Indonezji, Republiki Korei, Ukrainy, Arabii Saudyjskiej, Macedonii Północnej, Kosowa. Na wniosek przedsiębiorcy przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych i na podstawie kontroli dokumentacji zgłoszonego towaru wydawano świadectwa stwierdzające spełnienie wymagań zdrowotnych.

Działania w ramach systemu RASFF

W 2023 roku do systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku zgłosił ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A mąkę żytnią typ 720 pobraną do badań w jednej z włocławskiej piekarni, a wyprodukowaną przez młyn z powiatu włocławskiego. W związku z zaistniałą sytuacją przeprowadzono kontrolę interwencyjną u producenta mąki. Przedsiębiorca wprowadził wzmożony nadzór nad procesem produkcji mąki, przechowywaniem zboża i przechowywaniem wyrobu gotowego oraz przedstawił prawidłowe wyniki badań własnych w kierunku mikotoksyn żyta, pszenicy i mąki żytniej.

Prowadzono także czynności związane z procesem wycofywania następujących środków spożywczych i wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością ze względu na:

- przekroczenia poziomu odniesienia dla obecności akryloamidu (herbatniki),
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pierwszorzędowych amin aromatycznych (łyżka kuchenna),

- stwierdzenia obecności bakterii szkodliwych dla zdrowia Salmonella sp., Listeria monocytogenes (mięso wieprzowe, przetwory mięsne, hamburger wieprzowy, metka, mrożone liście limonki),
- nieprawidłowego oznakowania (suplement diety),
- stwierdzenie składników niedozwolonych do stosowania w suplementach diety, tj. niedozwolonych substancji dodatkowych i nowej żywności.

Ocena jakości zdrowotnej próbek pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu

W roku sprawozdawczym zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 rok” pobrano i przekazano do badań laboratoryjnych 32 próbki. Do badań laboratoryjnych w kierunku skażeń promieniotwórczych w ramach monitoringu żywności pobrano próbki warzyw, świeżych ryb i ziarno zboża. Ponadto u producentów pierwotnych pobrano próbki warzyw i owoców do badań laboratoryjnych w kierunku pozostałości pestycydów. Nie stwierdzono przekroczeń pozostałości pestycydów w przebadanych próbkach. Nie zakwestionowano żadnych próbek.

Współpraca z innymi inspekcjami i jednostkami

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną przebiegała zgodnie z pisemnym porozumieniem, w ramach którego przesyłano wzajemnie uaktualnioną listę obiektów nadzorowanych przez obydwie inspekcje. Prowadzono korespondencję wynikającą ze spraw bieżących m.in. przesyłano informacje dot. wyników badań laboratoryjnych mięs pobranych z obrotu w ramach monitoringu, a pochodzących od producenta będącego pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej. Wspólnie z przedstawicielem Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzano monitoringi na targowiskach w zakresie kontroli nielegalnej sprzedaży mięsa i produktów z mięsa wieprzowego oraz z dzików w związku z wystąpieniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) – nie stwierdzono nieprawidłowości. Do Inspekcji Weterynaryjnej przekazywano otrzymywane powiadomienia informacyjne dot. zakładów znajdujących się pod nadzorem IW.

W ramach porozumienia z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska przeprowadzono 3 kontrole u producentów pierwotnych w zakresie upraw pomidorów, papryki i truskawek.

W ramach współdziałania i współpracy do września 2023 r. przekazywano Inspekcji Handlowej aktualne rejestry podmiotów przechowujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze oraz kopie protokołów z kontroli sanitarnych przeprowadzonych w obiektach, w których stwierdzono nieprawidłowości dotyczące wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia, niewłaściwej jakości itp.

W ramach współpracy, Inspekcja Farmaceutyczna przysyłała aktualny wykaz aptek i punktów aptecznych. Podjęto również współpracę z Izbą Administracji Skarbowej w zakresie wspólnych kontroli oraz wymiany informacji.

6. Środowisko pracy i choroby zawodowe

W 2023 roku na terenie gmin: Włocławek, Kowal, Lubień Kujawski, Chodecz, Brześć Kujawski, Lubraniec, Izbica Kujawska, Chocień, Baruchowo, Boniewo, Fabianki, Lubanie oraz miasto Kowal ewidencją objęto 211 obiektów. W zakładach produkcyjnych (obektach) zatrudnionych było 6593 pracowników. Przeprowadzono 54 kontrole merytorycznych oraz sprawdzających w 40 obiektach. Na skutek stwierdzonych uchybień wydano 21 decyzji administracyjnych, w tym 16 decyzji zawierających nakazy obligujące podmioty gospodarcze do usunięcia istniejących nieprawidłowości.

W ramach nadzoru bieżącego nad zakładami pracy oraz prewencji chorób zawodowych zakresem kontroli objęto przestrzeganie przepisów prawa dotyczących:

- realizacji ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy,

- ekspozycji pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki pyłowe, chemiczne, fizyczne i biologiczne,
- ekspozycji pracowników na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy,
- stosowanie substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin w działalności zawodowej,
- oceny realizacji wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- wprowadzania do obrotu substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych
- stosowania art. 5 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Najczęściej wykazywane podczas kontroli sanitarnych uchybienia to:

- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- brak okresowych szkoleń bhp pracowników,
- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszanin, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- brak rejestru prac pracowników, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w narażeniu z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- brak przekazania do PWIS w Bydgoszczy informacji o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- niewłaściwy stan higieniczny pomieszczeń higienicznosanitarnych,
- niewystarczające natężenie oświetlenia na stanowiskach pracy,
- brak wentylacji w pomieszczeniach pracy,
- przekroczone dopuszczalne wartości natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy.

Kontrole sanitarne, decyzje administracyjne wydane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku, jak również ocena narażenia zawodowego opracowana na podstawie wyników badań i pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy, spowodowały poprawę warunków higieny pracy w kontrolowanych obiektach oraz poprawę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń higienicznosanitarnych. W stosunku do podmiotów gospodarczych, w których stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych w zakresie natężenia hałasu wykazanych w przeanalizowanych sprawozdaniach z badań środowiska pracy prowadzone są postępowania administracyjne mające na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Choroby zawodowe

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku prowadził postępowania administracyjne w przedmiocie chorób zawodowych. W 2023 r. wpłynęły 4 zgłoszenia podejrzeń o choroby zawodowe nabyte podczas pracy na terenie Powiatu Włocławskiego. W związku z tymi zgłoszeniami prowadzone są dochodzenia epidemiologiczne w środowisku pracy.

W analizowanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku wydał 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku w 2023 r. w trakcie prowadzonych postępowań dotyczących chorób zawodowych ściśle współpracował z jednostką orzeczniczą I stopnia tj. Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy Poradnią Chorób Zawodowych we Włocławku.

O wszystkich przypadkach stwierdzenia bądź braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej informowana jest Państwowa Inspekcja Pracy w formie przesyłanych decyzji administracyjnych wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku.

7. Środki zastępcze („dopalacze”)

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2023 r. realizowała zadania polegające na egzekwowaniu przestrzegania ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych („dopalaczy”).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku, na podstawie Porozumienia zawartego dnia 26 listopada 2018 r. w Warszawie pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym o współpracy w celu sprawnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych współpracuje z wszystkimi ww. instytucjami.

8. Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2023 roku w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku znajdowało się 76 placówek stałych i 15 sezonowych. Skontrolowano 50 placówek stałych oraz 9 placówek zimowego i letniego wypoczynku. Przeprowadzono łącznie 85 kontroli (76 w obiektach stałych oraz 9 w placówkach sezonowych) oceniając m. in. stan sanitarny, a także warunki nauki i pobytu dzieci i młodzieży w placówkach.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku wydał 2 decyzje dotyczące spełnienia warunków lokalowych w dwóch żłobkach w związku z planowanym zwiększeniem liczby dzieci na terenie powiatu włocławskiego (w Kruszynie i w Brześciu Kujawskim).

Dokonując oceny stanu sanitarnego żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego nieprawidłowości stwierdzono w 1 punkcie przedszkolnym. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku wydał 1 decyzję merytoryczną dotyczącą braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w punkcie przedszkolnym w powiecie włocławskim (w Brzeziu).

We wszystkich skontrolowanych szkołach na terenie powiatu zapewniono uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych (indywidualne zamykane szafki, lub w salach zajęć wyznaczone półki i szuflady w szafach).

Dokonując oceny higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych w 8 szkołach podstawowych i 7 zespołach szkół (4 zespołach szkół ogólnokształcących i w 3 zespołach szkół ponadpodstawowych) stwierdzono, że zajęcia rozpoczynały się o stałej porze, a różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była nie większa niż 1 godzina. Przewidziano dłuższe przerwy 15-20 minutowe przeznaczone na spożycie II śniadania lub obiadu.

Podczas kontroli placówek oświatowych w 2 szkołach podstawowych i 4 zespołach szkół (2 zespołach szkół ogólnokształcących i w 2 zespołach szkół ponadpodstawowych) dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Stwierdzono, że w pracowniach chemicznych w widocznym i łatwo dostępnym miejscu wywieszono były regulaminy specjalistyczne pracowni. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny przechowywane były w oryginalnych opakowaniach zamykanych szafach na zapleczu, posiadały karty charakterystyki i były właściwie oznakowane. Osoby pracujące z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami miały możliwość stałego korzystania z kart charakterystyk oraz ze środków ochrony indywidualnej (rękawice, fartuchy) oraz zostały przeszkolone w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 6 decyzji merytorycznych dotyczących nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego, w tym na braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania lub nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego w 5 szkołach podstawowych: w Sarnowie, Kłóbce, Brzeziu,

Zgłowiączce, Lubrańcu oraz w 1 zespole szkół ogólnokształcących: w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Brześciu Kujawskim. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w placówkach oświatowych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku wydał 6 decyzji płańniczych.

Ponadto w roku sprawozdawczym wydano 2 decyzje merytoryczne zmieniające terminy wykonania obowiązków wynikających z wcześniej wydanych decyzji w 2 szkołach podstawowych (w Kaliskach i w Klóbce).

Dokonując oceny stanu sanitarnego żłobków, przedszkoli oraz szkół na terenie powiatu włocławskiego zakres kontroli poszerzono o zagadnienia dotyczące zaleceń ponownego otwierania budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po wydłużonym przestoju lub ograniczonej eksploatacji, w ramach działań zapobiegających zakażeniom bakteriami z rodzaju *Legionella* sp.

W czasie trwania kontroli z dyrektorami placówek omawiano zagadnienia dotyczące zapisów ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 sierpnia 2023 r. zgodnie z którą od 1 stycznia 2024 r. obowiązuje zakaz sprzedaży napojów energetycznych osobom poniżej 18 roku życia.

W 3 szkołach podstawowych na terenie powiatu włocławskiego: w Sarnowie, w Nasiegniewie i w Brzeziu dokonano oceny realizacji wymogów prawa w warunkach narażenia na radon w miejscu pracy.

Kontrolując placówki zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania oraz w obiektach używanym okazjonalnie do wypoczynku nieprawidłowości nie stwierdzono. Otoczenie oraz pomieszczenia były utrzymane w czystości i porządku, w dobrym stanie sanitarnohigienicznym. W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej. Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych zachowano. W widocznych miejscach umieszczono instrukcje prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk. W salach zajęć, jadalniach i świetlicach oraz w pokojach mieszkalnych wyposażenie zapewniało bezpieczne użytkowanie. W miejscach przeznaczonych do zabawy i gier zespołowych znajdowały się regulaminy określające zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń i sprzętu sportowego. Organizatorzy, którzy nie zapewnili uczestnikom własnej opieki medycznej zgłosili organizację wypoczynku w placówkach służby zdrowia właściwych dla danego rejonu.

W czasie kontroli placówek letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania i w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku otoczenie oraz pomieszczenia były utrzymane w czystości i porządku, w dobrym stanie sanitarno-higienicznym. W salach zajęć, stołówkach - jadalniach, świetlicach oraz w salach lekcyjnych przystosowanych na pokoje mieszkalne meble, w tym stoliki, krzesła, regały i szafy na ubrania, łóżka polowe i kanadyjki były w dobrym stanie technicznym, a urządzenia techniczne i sprzęt multimedialny zapewniały bezpieczne użytkowanie. Stan nawierzchni boisk nie budził zastrzeżeń. W miejscach przeznaczonych do zespołowych gier i zabaw sportowych znajdowały się regulaminy określające zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń i sprzętu sportowego. W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych oraz w przebieralniach - szatniach z zapleczem sanitarnym urządzenia sanitarne (umywalki, miski ustępowe w kabinach, pisuary oraz natryski) utrzymane były w pełnej sprawności i czystości. Zapewniony był dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej, w widocznych miejscach umieszczono instrukcje prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk.

Skontrolowano 3 obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej. Dwa obozy zorganizowano na terenie zalesionym, a 1 obóz pod namiotami na terenie diecezjalnego domu rekolekcyjnego w Żydowie. Jeden obóz zaopatrywany był w wodę do mycia dowożoną z wodociągu gminnego, drugi obóz korzystał z własnego ujęcia wody, a trzeci z wody z gminnego ujęcia. Uczestnikom 2 obozów pod namiotami zorganizowanych na terenie zalesionym zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej: umywalnie z wydzielonymi kabinami sanitarnymi i z podestami dla myjących, odpowiednio wyposażone, zadaszone i osłonięte od wiatru. Dodatkowo zorganizowano wielostanowiskowe miejsca do mycia rąk. Nieczystości płynne z umywalni i wielostanowiskowych miejsc do mycia rąk gromadzone były w dołach chłonnych. Postępowanie z odpadami stałymi było prawidłowe - odpady gromadzono w kontenerach. W skład obozów pod namiotami wchodziło zgrupowanie (ambulatorium; izolatka; namioty kadry; namioty magazynowe; namioty kuchenne), umywalnia oraz podobozy harcerskie. Część mieszkalna obozów składała się z namiotów mieszkalnych oraz użytkowych. Namioty mieszkalne wyposażone były m.in. w wieszaki i półki

na ubrania, regały na plecaki/torby i przybory toaletowe, półki na obuwiu oraz kanadyjki oraz prycze do spania z zachowaniem swobodnego dostępu dla każdej osoby przynajmniej z jednej strony. Jednym z elementów nauki, uczestników obozów była prawidłowa budowa prycz. Przy każdym podobozie oraz przy zgrupowaniu znajdowały się sanitariaty ekologiczne ze stanowiskami do mycia rąk wyposażonymi w pojemniki na wodę z kranem oraz mydło w płynie z dozownikiem. Uczestnicy 2 obozów pod namiotami korzystali z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli zorganizowanych specjalnie na potrzeby tych obozów. Woda była przydatna do kąpieli. W ramach żywienia uczestnicy obozów otrzymywali śniadanie, obiad jedno lub dwudaniowy i kolację. Posiłki spożywane były w zadaszonych jadalniach wyposażonych w stoły oraz ławy. Uczestnicy trzeciego obozu pod namiotami zorganizowanego mieli możliwość korzystania z zaplecza sanitarnego znajdującego się w budynku diecezjalnego domu rekolekcyjnego. Część mieszkalną obozu stanowiło 11 namiotów uczestników obozu i namiot kadry. Namioty mieszkalne z podłogą wyposażone były w półki na ubrania, plecaki i przybory toaletowe, półki na obuwiu oraz łóżka polowe. Pomieszczenia sanitarno-higieniczne wyposażone były w urządzenia sanitarne utrzymane w pełnej sprawności i czystości. Zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej. W widocznych miejscach umieszczono instrukcje prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk. Postępowanie z odpadami stałymi było prawidłowe. Miejscem spożywania posiłków był namiot przeznaczony na jadalnię.

Ze względu na sprzyjające warunki atmosferyczne podczas zorganizowanego wypoczynku uczestników obozów pod namiotami nie wystąpiła potrzeba ewakuacji z terenu obozu. Uczestnikom obozów na podstawie podpisanych umów, zapewniono możliwość ewakuacji do pobliskich szkół, świetlic OSP lub innych placówek znajdujących się w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku.

Opiekę medyczną nad uczestnikami sprawowały pielęgniarki, a także opiekunowie przeszkoleni w zakresie pierwszej pomocy. Organizatorzy, którzy nie zapewnili uczestnikom własnej opieki medycznej, zgłosili organizację wypoczynku w placówkach służby zdrowia właściwych dla danego rejonu.

W ramach współpracy z Sekcją Profilaktyki Zdrowotnej podczas kontroli organizatorom wypoczynku pozostawiono materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące bezpiecznych ferii i wakacji

W ramach poprawy warunków do uprawiania sportu i rekreacji przebudowano, rozbudowano i zmodernizowano salę sportową wraz z zapleczem przy Szkole Podstawowej nr 1 w Brześciu Kujawskim: W obiekcie wydzielono: salę sportową, 2 sale gimnastyczne, 2 szatnie dla dziewcząt z zapleczem sanitarnym, 2 szatnie dla chłopców z zapleczem sanitarnym, pokój nauczycielski z aneksem socjalnym, pomieszczenie higieniczno-sanitarne dla personelu, pomieszczenie porządkowe, 4 magazyny, w tym magazyn sprzętu sportowego i magazyn wykładowy, węzeł ciepły, komunikację oraz wiatrołap. Obiekt zasilany jest w media infrastruktury technicznej – zasilanie w wodę do celów socjalno-bytowych odbywa się z instalacji wodociągowej przyłączonej do gminnej sieci wodociągowej, odprowadzanie ścieków sanitarnych do instalacji kanalizacji sanitarnej przyłączonej do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. Pomieszczenia ogrzewane są za pomocą instalacji ogrzewania wodnego z grzejnikami płytowymi. Zasilanie instalacji c.o. oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej odbywa się w węźle ciepłym. Sala sportowa i sale gimnastyczne wentylowane są mechanicznie, pomieszczenia zaplecza również wentylowane są mechanicznie.

W 2023 roku wykonano obowiązki wynikające z decyzji wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku tj.:

- w Szkole Podstawowej Nr 1 w Brześciu Kujawskim doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego ściany i sufity w salach zajęć lekcyjnych, w świetlicy, w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych dla dziewcząt i chłopców;
- w Szkole Podstawowej w Sarnowie zapewniono standardy dostępności do urządzeń sanitarnych, zamontowano osłony na grzejnikach oraz zapewniono wentylację grawitacyjną w jednej z sal zajęć oraz w pokoju nauczycielskim;
- w Szkole Podstawowej w Kaliskach doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłogi w jednej sali zajęć oraz w sali rekreacyjno-zastępczej;
- w Szkole Podstawowej w Kłóbce zamontowano osłony na grzejnikach centralnego ogrzewania.

W szkołach, w okresie przerwy wakacyjnej prowadzone były prace konserwacyjno-przygotowawcze oraz remontowe które dotyczyły zarówno budynków jak i terenu placówek, a obejmowały m. in.:

- odświeżenie ścian w salach zajęć, w korytarzach szkolnych, w salach gimnastycznych oraz w przebieralniach dla dziewcząt i chłopców;
- konserwację stolarki okiennej i drzwiowej;
- położenie płytek na podłogach i ścianach w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych;
- remonty pomieszczeń sanitarno-higienicznych;
- wymianę wykładzin w salach lekcyjnych; wymianę podłóg w salach zajęć i w świetlicach;
- konserwację placów zabaw oraz boisk szkolnych;
- przegląd i konserwację sprzętu i wyposażenia;
- wymianę i montowanie osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania, w salach zajęć oraz szkolnych korytarzach.

W większości znajdujących się w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń był dobry, a wypoczynek dzieci i młodzieży zorganizowano prawidłowo.

9. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W roku 2023 w ewidencji obejmującej Powiat Włocławski znajdowało się 355 obiektów użyteczności publicznej, których stan sanitarny jest istotny dla bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. Skontrolowano 102 obiekty użyteczności publicznej. Stan sanitarny zdecydowanej większości skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej oceniono jako prawidłowy. Należą do nich m.in. jednostki pomocy społecznej, obiekty świadczące usługi hotelarskie, zakłady świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, miejsca obsługi podróżnych, tereny rekreacyjne, cmentarze.

Wśród obiektów użyteczności publicznej najliczniejszą grupę (104 obiekty) stanowią zakłady świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej. W minionym roku kontrolą objęto 37 z nich. Skontrolowane obiekty utrzymane są we właściwym stanie sanitarnym i higienicznym. W salonach, w których wykonywane są zabiegi, podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich opracowane i wdrożone są stosowne procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z narzędziami, bielizną i odpadami. Pomieszczenia usługowe wyposażone są w profesjonalne urządzenia i sprzęt, podczas świadczenia usług wykorzystywane są sterylne materiały jednorazowe, narzędzia wielokrotnego użytku są odpowiednio dezynfekowane i sterylizowane. Prowadzona jest stosowna dokumentacja - prawidłowość procesów sterylizacji sprawdzana jest za pomocą wskaźników chemicznych i biologicznych.

W roku sprawozdawczym nadzorem objęto 26 zewidencjonowanych podmiotów świadczących usługi noclegowe. Skontrolowano 10 obiektów; ich stan oceniono jako dobry. Część obiektów z tej grupy, poza bazą noclegową, świadczy również usługi gastronomiczne lub dysponuje salą do organizacji imprez okolicznościowych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania czystości, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz odpadami komunalnymi. W obiektach przestrzegane są przepisy, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia obiektu, w którym świadczone są usługi noclegowe. Właściciele obiektów zapewniają gościom bieliznę pościelową i ręczniki. Jednostki noclegowe i węzły sanitarno-higieniczne są odpowiednio wyposażone i utrzymane czysto. Zapewniono odpowiedni sprzęt i środki do utrzymania czystości.

Wykonane kontrole w domach pomocy społecznej nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego. Przeprowadzono kontrole w 2 placówkach, oceniając m.in. stan sanitarny, postępowanie z bielizną i odpadami komunalnymi oraz medycznymi, przestrzeganie przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, a także warunki pobytu pensjonariuszy w placówkach. Obiekty dostosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo i spełniają wymagania obowiązujących przepisów. Pokoje pensjonariuszy oraz węzły sanitarno-higieniczne są odpowiednio wyposażone. Pomieszczenia utrzymywane są na bieżąco w czystości.

W 2023 r. kontrolą objęto 3 placówki pomocy społecznej organizujące pomoc i wsparcie osobom starszym, niesamodzielnym, a także niepełnosprawnym i chorym, przez 5 dni w tygodniu. Dzielne domy pobytu świadczą usługi rekreacyjne oraz oferują udział w terapiach zajęciowych i zajęciach rehabilitacyjnych. Pomieszczenia placówek wyposażone są w niezbędny sprzęt, urządzenia i meble. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych ośrodków wsparcia seniorów był prawidłowy.

W ramach bieżącego nadzoru nad placówkami zapewniającymi całodobową opiekę dla osób niepełnosprawnych, osób przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku, zakresem kontroli objęto przestrzeganie przepisów dotyczących stanu sanitarnego, utrzymania czystości, postępowania z bielizną i odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów medycznych. Placówki dostosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, pomieszczenia wyposażone są w odpowiednie urządzenia i meble, pokoje pensjonariuszy posiadają bezpośrednie połączenie z węzłami higieniczno-sanitarnymi. Przeprowadzone kontrole wykazały, że stan sanitarno-higieniczny obiektów jest właściwy, zachowana jest bieżąca czystość. Nieprawidłowości stwierdzono w zakresie postępowania z odpadami medycznymi w 1 obiekcie (placówka zapewniająca opiekę całodobową dla osób starszych w gm. Kowal), polegające na przechowywaniu odpadów w niewłaściwej temperaturze oraz braku oznakowań identyfikujących rodzaj odpadu na pojemnikach i workach w gabinecie medycznym. Za stwierdzone uchybienia właściciel obiektu ukarany został mandatem karnym w wysokości 200 zł. Odnotowane nieprawidłowości usunięto w trakcie trwania kontroli. Po działaniach kontrolnych postępowanie z odpadami medycznymi powstającymi w placówce odbywa się w sposób prawidłowy, na koniec roku obiekt oceniono pozytywnie.

Nadzór sanitarny nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi realizowany był poprzez kontrole domów przedpogrzebowych oraz zakładów usług pogrzebowych, podczas których dokonywano oceny m.in. warunków podczas przygotowywania zwłok do pochówku, stanu sanitarno-higienicznego i porządkowego pomieszczeń obiektów i środków transportu przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stwierdzono, że przestrzegane są przepisy określające wymagania sanitarne dotyczące środków transportu oraz wymagania higieniczne i zdrowotne, jakim powinny odpowiadać domy przedpogrzebowe.

W sezonie letnim 2023 r. skontrolowano 4 miejsca obsługi podróżnych przy autostradzie A1, na terenie których wydzielono zadaszane wiaty z miejscami siedzącymi dla podróżnych, miejsca postojowe, place zabaw oraz pomieszczenia higieniczno-sanitarne. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i urządzeń dostępnych dla podróżnych oceniono jako bardzo dobry.

10. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej polega na analizie projektowanych działań: planistycznych, inwestycyjnych i systemowo-organizacyjnych, rozwiązań techniczno-budowlanych obiektów i infrastruktury oraz technologicznych procesów, pod kątem ich wpływu na zdrowie i życie ludzi. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie, na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie planowania i następnie realizacji inwestycji, właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi, w taki sposób, aby podczas użytkowania obiektów nie powstały zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, powodowane przyjętymi w tym zakresie rozwiązaniami.

Stanowiska zajmowane były wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowania główne i realizowane były zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz innych ustaw i przepisów wykonawczych.

Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w szczególności należało:

- opiniowanie i uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko w trybie przewidzianym w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

- społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych przedsięwzięć,
- uzgadnianie lub opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy i zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

Planowanie przestrzenne ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W zakresie planowania przestrzennego działania sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego polegają na uzgadnianiu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian, uchwalanych przez rady gmin oraz poprzedzających je i wiążących dla planów, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów. Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego. Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co potwierdzały załączone do nich „Prognozy oddziaływania na środowisko”, zawierały zapisy i rozwiązania minimalizujące szkodliwe oddziaływanie na środowisko, przyrodę i krajobraz kulturowy oraz zdrowie ludzi planowanych do wprowadzenia zagospodarowań.

Odrębną kwestią w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć, brano pod uwagę: zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia, zakres i szczegółowość danych w niej ujętych, charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię, wielkość produkcji oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczanie skutków jego realizacji, sytuowanie przedsięwzięcia względem terenów chronionych, istniejący i planowany charakter zagospodarowania, występowanie zbiorników wód podziemnych, ukształtowanie i przeznaczenie terenu.

Opinie wydane w 2023 r. na terenie Powiatu Włocławskiego.

Rodzaje wydanych opinii	Liczba opinii
uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	9 (w tym 4 opinie do studium)
uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	9
opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	46
uzgodnienia warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	8
inne opinie, postanowienia w tym dotyczące projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz pisma	411 (w tym 280 postanowień do projektów decyzji o warunkach zabudowy)

W 2023 r. nie wpłynął żaden wniosek o wydanie opinii sanitarnej przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko oraz o wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Kolejnym zadaniem było uzgadnianie i opiniowanie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-

higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m. in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach oraz właściwego oświetlenia. W 2023 r. uzgodniono/zaopiniowano 1 dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2023 roku przeprowadzono łącznie 40 kontroli sanitarnych, w tym uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 23 obiektów budowlanych sprawdzając zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych (w trybie art. 56 ustawy Prawo Budowlane). Ponadto w przypadku zgłoszonych inwestycji infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnych, instalacji gazowych, farm fotowoltaicznych, dróg, a także zgłoszeń dotyczących zakończenia budowy, rozbudowy, przebudowy np.: obiektów budowlanych, które nie są w bieżącym nadzorze sanitarnym, w tym budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, budynków i hal magazynowych itp. zajmowano stanowiska w formie milczącej zgody.

Podczas przeprowadzanych kontroli w szczególności zwracano uwagę na: wykonanie obiektów zgodnie z projektem budowlanym, atesty i certyfikaty zastosowanych materiałów do budowy i wykończenia obiektów, badania skuteczności wentylacji, badania jakości wody do spożycia przez ludzi. Ponadto sprawdzano podłączenia wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej w pomieszczeniach, wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej i grzewczej, przystosowanie obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Wśród obiektów kontrolowanych znalazły się między innymi: budynek handlowo-usługowy (Market Stokrotka) w Lubaniu, Centrum Logistyczne Dino w Lubieniu Kujawskim, Centrum badawczo-rozwojowe Przedsiębiorstwa Wielobranżowego TELEMAX w Pikutkowie, budynek handlowo-usługowy w Kowalu, budynek magazynowo-biurowy - hurtownia odzieży w Starym Brześciu Parcelach, budynek handlowo-usługowy w Kowalu, budynki handlowo-usługowe Dino w Brześciu Kujawskim i Lubieniu Kujawskim, sala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Brześciu Kujawskim, rozbudowa istniejącej zabudowy magazynowej i socjalnej zakładu produkcji cukierniczej w Brześciu Kujawskim.

Powyższe obiekty przekazane zostały do bieżącego nadzoru sanitarnego w ramach działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, celem sprawowania stałej kontroli nad przestrzeganiem przepisów w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych realizacji przedsięwzięć i zgłoszonych obiektów przez inwestorów. Przeważającą pozycję wśród rozpatrywanych spraw zajmowało wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wiele opinii dotyczyło przedsięwzięć, których potencjalny wpływ na środowisko jest niewielki, w związku z powyższym w większości przypadków stwierdzono brak konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, co z kolei spowodowało niewielką ilość opinii w sprawie środowiskowych uwarunkowań. Poszczególne gminy występowały z dużą ilością wniosków o uzgodnienie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i projektów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

11. Promocja zdrowia

W 2023 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjowała, koordynowała i realizowała na terenie miasta Włocławek i powiatu włocławskiego 26 programów edukacyjnych oraz interwencje nieprogramowe (kampanie społeczne, akcje informacyjno-edukacyjne, konkursy).

Dyrektorzy szkół i przedszkoli z terenu powiatu włocławskiego realizowali większość inicjatyw. W placówkach oświatowych kontynuowano programy z zakresu edukacji antytytoniowej takie jak: „Czyste powietrze wokół nas” dla 5 i 6 latków oraz „Bieg po zdrowie” dla kl. IV szkół podstawowych. Wymienionymi programami edukacyjnymi objęto łącznie 840 uczniów oraz 190 rodziców.

W ramach profilaktyki palenia tytoniu inicjowano i koordynowano przedsięwzięcia informacyjno-edukacyjne związane z obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja), który obchodzono ph. *”Potrzebujemy żywności nie tytoniu”* oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia (16 listopada).

W ramach profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych prowadzone były działania edukacyjne w ramach kolejnej edycji wojewódzkiej interwencji programowej pt. „*Dopalacze-trzecia strona zjawiska*”.

Zakończono kolejną edycję programu o tematyce onkologicznej „*Znamie? Znam je?*” z udziałem 16 szkół, w którym wzięło udział 850 uczniów. Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2023/2024.

W zakresie profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby realizowano program dla uczniów szkół ponadpodstawowych pt. „*Podstępne WZW*”, w którym wzięły udział 2 szkoły z powiatu włocławskiego obejmując edukacją 128 uczniów.

W ramach profilaktyki próchnicy zębów realizowano kolejną edycję programu pt. „*Radosny Uśmiech. Radosna Przyszłość*”, w którym wzięło udział 6 szkół podstawowych. W programie uczestniczyło blisko 200 uczniów klas I szkół podstawowych.

Do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz ich rodziców skierowany był program edukacyjny dot. profilaktyki chorób odkleszczowych pt. „*Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami*”. Program realizowano w 15 placówkach (10 szkołach podstawowych i 5 przedszkolach). Łącznie edukacją objęto 1223 dzieci (240 z przedszkoli oraz 983 ze szkół podstawowych).

Dla dzieci przedszkolnych skierowano jeszcze jedną ofertę pt. „*Skąd się biorą produkty ekologiczne*”. To program o znaczeniu żywności ekologicznej, jej jakości i wpływu na zdrowie. W programie uczestniczyły dzieci z 1 przedszkola. Edukacją objęto około 30 dzieci oraz 20 rodziców.

W 2023 r. podejmowano działania oświatowo-zdrowotne zapobiegające rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych (m.in. HIV/AIDS, HBV, HCV). W ramach profilaktyki HIV/AIDS promowano kolejną edycję działań informacyjno-edukacyjnych pod hasłem „*Czy wiesz, że ...*”, będącą kontynuacją kampanii profilaktycznej HIV/AIDS z 2020 r., kampanii KC ds. AIDS ph. „*Jedyny taki test...*”. Ponadto na stronie internetowej zamieszczono informację w związku z Międzynarodowym Dniem Pamięci Zmarłych na AIDS (15 maja), promowano Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV (20-27 listopada).

Realizowano kolejną wojewódzką interwencję ph. „*Dobre sposoby na zakaźne choroby*” dla dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych. Program cieszył się dużym zainteresowaniem, zarówno wśród dzieci jak i bezpośrednich realizatorów oraz dyrektorów szkół i przedszkoli z terenu powiatu. Z oferty skorzystało 15 placówek (10 przedszkoli i 5 szkół podstawowych). Edukacją objęto 2210 uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców i opiekunów.

Dużym zainteresowaniem cieszy się realizacja wojewódzkiej interwencji programowej ph. „*Zdrowie psychiczne. Radzenie sobie ze stresem*”. Do jego realizacji przystąpiło 25 szkół z terenu powiatu włocławskiego. Edukacją objęto 1151 uczniów i rodziców. Jak co roku propagowano ideę Światowego Dnia Zdrowia (7 kwietnia), hasłem przyświecającym ubiegłorocznym obchodom było „*Zdrowie dla wszystkich*”.

W 2023 r. działania oświatowo-zdrowotne, prowadzone były w placówkach przedszkolnych, szkolnych, ochrony zdrowia, podczas rozpoczynającej się akcji letniej oraz poprzez informacje zamieszczane na stronie internetowej PSSE we Włocławku. W ramach działań profilaktycznych w ramach akcji „*Bezpieczne ferie*” i „*Bezpieczne wakacje*” prowadzono zajęcia edukacyjne z uczestnikami letniego wypoczynku, wychowawcami i kadrami kierowniczą.

Pracownicy Sekcji Profilaktyki Zdrowotnej uczestniczyli w przedsięwzięciach organizowanych przez partnerów, instytucji pozarządowych i innych jednostek, organizując punkty informacyjno-edukacyjne dla społeczności lokalnej, gdzie zainteresowani mogli uzyskać porady nt. zdrowego stylu życia bez uzależnień, zbadać poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu przy pomocy smokerlyzera. Prowadzono dystrybucję materiałów oświatowych z zakresu profilaktyki uzależnień, promocji szczepień ochronnych, racjonalnego odżywiania, aktywności fizycznej i innych.

Zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej realizowane były przy współpracy instytucji miejskich, Urzędów Miast i Gmin Powiatu Włocławskiego, Starostwa Powiatowego we Włocławku, placówek oświatowych, ochrony zdrowia, Komendy Miejskiej Policji we Włocławku oraz organizacji pozarządowych. W ramach oceny programów edukacyjnych realizowanych w placówkach oświatowych na terenie powiatu włocławskiego przeprowadzono 95 wizytacji.

12. Oddział laboratoryjny

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Włocławku funkcjonuje jako laboratorium badawcze, które w 2023 roku przeprowadziło niżej wymienione badania:

- wody,
- żywności,
- środowiska pracy,
- materiału biologicznego ludzkiego

zgodnie z wymaganiami normy akredytacyjnej PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi 2 laboratoria:

- *Sekcja Badań Mikrobiologicznych*
- *Sekcja Badań Fizykochemicznych*

Podczas przeprowadzania badań w Oddziale Laboratoryjnym stosuje się metody opublikowane w aktach prawnych, znormalizowane metody badawcze (polskie oraz angielskojęzyczne normy), metodyki placówek naukowo-badawczych oraz procedury badawcze własne. Oddział Laboratoryjny posiada Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 600 nadany w 2005 r. przez Polskie Centrum Akredytacji, co potwierdza wysoką jakość przeprowadzanych analiz.

W roku 2023 Oddział Laboratoryjny wykonał łącznie 11 722 badań; w tym 9 213 badań próbek materiału biologicznego ludzkiego oraz 1 372 badań próbek wody, 900 badań próbek żywności oraz 237 badań środowiska pracy.

Sekcja Badań Mikrobiologicznych w 2023 roku wykonywała nw. badania mikrobiologiczne:

- materiału biologicznego ludzkiego (próbek kału) w kierunku pałeczek jelitowych z rodzaju *Salmonella* i *Shigella* (badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella* i *Shigella*),
- wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli,
- wody z pływalni,
- wody ciepłej w kierunku bakterii *Legionella spp.*,
- żywności.

Badania mikrobiologiczne wody przeprowadzane są w nw. kierunkach: ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22°C po 72 h i w temp. 36°C po 48 h, bakterie grupy coli i *Escherichia coli*, enterokoki, *Legionella*, *Pseudomonas aeruginosa*, gronkowce koagulazo-dodatnie.

Badania żywności wykonywane są w zakresie: wykrywania i oznaczania liczby gronkowców koagulazododatnich, *Listeria monocytogenes*, bakterii grupy coli i *Escherichia coli*, *Bacillus cereus*, *Enterobacteriaceae* oraz obecności *Salmonella spp.*

W zakresie badania próbek materiału biologicznego ludzkiego (badania kału) Sekcja Badań Mikrobiologicznych Oddziału Laboratoryjnego PSSE we Włocławku funkcjonuje jako laboratorium diagnostyczne, które zarejestrowane jest w Krajowej Izbie Diagnostów Laboratoryjnych pod numerem 395.

Laboratorium w 2023 r. przygotowywało do akredytacji nowy obiekt badań: badania mikrobiologiczne produktów kosmetycznych – oznaczenia w kierunku: *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Candida albicans*, liczby bakterii tlenowych mezofilnych, liczba drożdży i pleśni. Polskie

Centrum Akredytacji potwierdziło kompetencje do wykonywania badań mikrobiologicznych produktów kosmetycznych i przyznało laboratorium certyfikat akredytacji.

Sekcja Badań Fizykochemicznych w 2023 roku wykonywała n.w. badania fizykochemiczne:

- wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli,
- wody z pływalni,
- czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Zakres wykonywanych badań fizykochemicznych wody obejmuje: mętność, indeks nadmanganianowy, potencjał redox, stężenie chloru (wolnego, ogólnego i związanego), stężenie jonu amonowego, pH, barwę, przewodność elektryczną właściwą, stężenie manganu, stężenie azotu azotynowego, stężenie azotu azotanowego, stężenie żelaza, sumaryczną zawartość wapnia i magnezu (twardość ogólna), badania sensoryczne (smak i zapach).

Zakres wykonywanych badań w środowisku pracy w 2023 roku dotyczył narażenia pracowników na takie czynniki jak: natężenie hałasu i natężenie oświetlenia. Celem pomiarów była kontrola warunków pracy, które mogą wpłynąć na pogorszenie stanu zdrowia pracowników.

Oddział Laboratoryjny w zakresie wykonywania badań żywności pracuje w Zintegrowanym Systemie Badań Żywności dla woj. kujawsko-pomorskiego wraz z laboratoriami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Bydgoszczy, Toruniu i Grudziądzu. Badania mikrobiologiczne żywności w 2023 r. zostały wykonane dla miasta Włocławek i powiatu włocławskiego oraz powiatów: aleksandrowskiego, lipnowskiego, radziejowskiego i rypińskiego. Badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne wody przeprowadzono dla miasta Włocławek i powiatu włocławskiego oraz powiatów: lipnowskiego i rypińskiego. Badania mikrobiologiczne materiału biologicznego ludzkiego zostały wykonane w 2023 roku dla miasta Włocławek i powiatu włocławskiego oraz powiatów: aleksandrowskiego, lipnowskiego oraz rypińskiego.

System Zarządzania Laboratorium

W Oddziale Laboratoryjnym od 2005 roku funkcjonuje System Zarządzania, który obejmuje wszystkie sfery działalności laboratoryjnej oraz każdy etap procesu badania, od otrzymania zlecenia na badanie, aż do sporządzenia sprawozdania z badań. System Zarządzania funkcjonuje właściwie, co potwierdza certyfikat akredytacji wydany przez Polskie Centrum Akredytacji w dniu 26.04.2005 r., ważny do 25.04.2025 r. Laboratorium posiada obszerną dokumentację związaną ze sterowaniem jakością badań. Dla wszystkich metod fizykochemicznych oraz mikrobiologicznych opracowano szczegółowe plany wewnętrznego i zewnętrznego monitorowania ważności wyników badań, które określają sposób sterowania jakością, częstość analizy próbek kontrolnych oraz rodzaj i miejsce zapisu uzyskanych wyników badań. Oddział Laboratoryjny stosuje również zewnętrzną ocenę jakości badań poprzez uczestniczenie w międzylaboratoryjnych badaniach biegłości.

Laboratorium poddawane jest corocznej ocenie zewnętrznej dokonywanej przez auditorów Polskiego Centrum Akredytacji w Warszawie. W 2023 roku kontrola auditorów PCA potwierdziła kompetencje personelu Oddziału Laboratoryjnego do wykonywania analiz badawczych. Dodatkowo uzyskano również akredytację na badania sensoryczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (smak i zapach) oraz badanie twardości wody. Polskie Centrum Akredytacji potwierdziło również umiejętności laboratorium do przeprowadzania badań mikrobiologicznych produktów kosmetycznych i nadało mu akredytację.

13. Wnioski

1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych była zróżnicowana, ale można ją uznać za stabilną. Nie odnotowano zdarzeń mogących zagrażać bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców powiatu wrocławskiego. Podobnie jak w ubiegłych latach, nie przywleczo chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych związanych z podróżami.
2. Monitorowano sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród osób przebywających w Polsce w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Prowadzono nadzór epidemiologiczny nad osobami przebywającymi w obiektach przeznaczonych do zakwaterowania dla cudzoziemców oraz realizację szczepień ochronnych u dzieci i osób dorosłych, przebywających aktualnie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Podmioty prowadzące działalność leczniczą posiadały opracowane i wdrożone do stosowania instrukcje postępowania oraz procedury sanitarno-higieniczne zapobiegające szerezeniu się zakażeń, które w miarę potrzeb na bieżąco aktualizowano w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i aktualne wytyczne.
4. W zakładach produkcji żywności, obrotu żywnością i żywienia zbiorowego najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące utrzymania właściwego stanu sanitarnego obiektów, wprowadzania do obrotu/stosowania środków spożywczych przeterminowanych i/lub o niewłaściwej jakości oraz ryzyka zanieczyszczeń wewnętrznych. Przedsiębiorcy odpowiedzialni za bezpieczeństwo zdrowotne żywności w większości przypadków usuwali nieprawidłowości niezwłocznie.
5. Woda z wodociągów gminnych zaopatrujących mieszkańców powiatu wrocławskiego w wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia (z wyłączeniem krótkiego okresu skażenia mikrobiologicznego wody w wodociągach: Dębniaki, Izbica Kujawska, Grabkowo, Nakonowo i budynku zaopatrywanym z wodociągu Szpetal Górny, a także z wyłączeniem okresu występowania incydentalnych przekroczeń dopuszczalnej wartości manganu w wodociągach: Narty-Kłóbka, Grabkowo i Nakonowo) spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Mieszkańcy korzystali z wody przydatnej do spożycia przez ludzi i bezpiecznej dla zdrowia.
6. Mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego wody w budynkach, do właścicieli i zarządzających podmiotami leczniczymi, obiektami hotelarskimi, domami pomocy społecznej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi skierowano wystąpienia, przypominające o obowiązku wykonywania badań ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* oraz nadzorowano realizację tego obowiązku przez podmioty odpowiedzialne.
7. Prowadzone działania kontrolne oraz wynikające z nich postępowania administracyjne przyczyniły się do poprawy warunków pracy pracowników zatrudnionych na terenie Powiatu Wrocławskiego. Ustalenie rodzaju i poziomu zagrożeń na stanowiskach pracy pozwala dobrać odpowiednie środki ochrony zbiorowej i indywidualnej i stanowi skuteczne narzędzie przeciwdziałania chorobom zawodowym.
8. W ramach zadań z zakresu profilaktyki zdrowotnej realizowano interwencje programowe i nieprogramowe wśród dzieci, młodzieży oraz społeczeństwa powiatu wrocławskiego. Priorytetem były przedsięwzięcia związane z profilaktyką uzależnień od tytoniu, alkoholu i środków psychoaktywnych w tym tzw. dopalaczy.
9. Laboratorium PSSE we Wrocławku posiadające certyfikat akredytacji nadany przez Polskie Centrum Akredytacji w roku 2023 wykonywało analizy i badania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody w kąpieliskach i na pływalniach, ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii z rodzaju *Legionella sp.*, jakości zdrowotnej żywności, środowiska pracy, materiału biologicznego ludzkiego.

Wrocław, 14.02.2024 r.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
we Wrocławku

Zofia Ziółkowska